

D A C I A

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-68
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

CONTRA AGRESIUNII

Barometrul politicii internaționale a înregistrat o sensibilă scădere în ultimele douăzeci și patru de ore. Destinderea aceasta, se datorează în bună parte declarațiilor făcute de d. Chamberlain în Camera Comunelor.

Premierul englez, ocupându-se de evenimentele cari frământă lumea întreagă, a definit fără echivoc și în modul cel mai categoric punctul de vedere al Angliei și al marilor săi aliați.

Pe viitor nu se va mai tolera nici un fel de aventură. S'a terminat cu agresiunile nejustificate ale unor state, împotriva acelor ce nu au posibilitatea să-și apere libertatea. Forța și bunul plac nu poate sluji drept criteriu al celor puternici contra celor slabi. Ocuparea unor țări sau orașe, prin marșuri demonstrative, agresorul bazându-se incursiunea pe motive de ordin „istoric”, sau pe insuficiența unor „spații vitale”, va întâlni hotărârea nestrămutată a Angliei de a apăra pe cei atacați. Orice agresiune înseamnă război. Cel ce va ataca, va răspunde în fața istoriei și a opiniei publice mondiale.

Declarațiile primului ministru al Angliei n'au îndepărtat posibilitatea izbucnirii unui conflict înarmat, dar au fixat pozițiile unor țări în cazul unei conflagrații. Era necesar să se știe, că provocările nu rămân nesancționate. Și tocmai poziția clară a Angliei, în cazul unei agresiuni, dă lumii acel sentiment de siguranță și de destindere despre care aminteam. Am mai putea adăoga că în spatele Angliei se află cel mai puternic bloc, constituit vre-odată, pentru apărarea păcii.

În conflictul din Europa în special, care pentru moment s'a declanșat pe teren ideologic, oricât am dori să stăm la o parte, nu ne putem desinteresa de faptele cari se petrec în imediata noastră apropiere.

Atitudinea României e bine precizată: dorim pacea, dar această pace nu poate forma un obiect de târguială pentru noi.

Strâns uniți în jurul M. S. Regelui Carol II, simbol al unității și înfrățirii românilor de pretutindeni, stăm de veghe. Deși peste trei milioane de români, din țările vecine, ne cer îndurerată sprijinul și scutul, pentru a nu invenina atmosfera și așa destul de încarcată, nu am formulat pretențiuni față de nimeni, dar nici nu avem de dat nimănui nimic. Nu avem aspirațiuni teritoriale față de alte țări, dar cine ar îndrăzni să se atingă de gîla strămoșească, va întâlni brațele și voința noastră hotărîtă de a o apăra cu ultima energie.

Pentru ca să se știe.

ROMULUS P. ROȘU

Nota oficială despre

Incidentele dela frontiera Ungariei

Grănicerii unguri au tras până în zori de zi focuri de armă asupra grănicerilor români și asupra localității Teceul Mic
Negocierile româno-maghiare dela Sinaia au fost interupte

BUCUREȘTI, 2 (Sir). — Se știe că, după trecerea Rusiei Subcarpatice sub stăpânirea Ungariei, navigația cu plute pe Tisa superioară a fost oprită până la stabilirea unui regim convențional între România și Ungaria.

În cercarea plutașilor de a trece noaptea pe porțiunea interzisă a râului a pricinuit mai multe incidente în timpul din urmă.

Ieri la miezul nopții s'a întâmplat un incident de proporții mai serioase. În dreptul comunei Teceul Mic, grănicerii

români au somat pe plutași verbal și apoi prin focuri, să se oprească și să tragă la mal. Grănicerii unguri au deschis focul, trăgând asupra grănicerilor români și asupra satului. Schimbul de focuri a ținut până la ora 6 dim. Cercetările sunt în curs.

Autoritățile maghiare incurajează și sprijină încercările ilicite de navigație și ele poartă întreaga răspundere a acestor incidente.

Guvernul maghiar a cerut în mod formal acum 10 zile ca să înceapă negocieri cu guvernul român pentru statornicirea

unui regim convențional pentru navigația cu plute pe Tisa superioară. Guvernul nostru a acceptat și chiar în aceste zile delegații români s'au intrunit la Sinaia unde sunt pe cale să ajungă la o înțelegere cu privire la un asemenea regim.

Nesocotirea acestui fapt de către autoritățile locale a silit guvernul nostru să suspende negocierile dela Sinaia, referitoare la navigație, până ce guvernul maghiar va lua măsuri pentru a opri navigația ilicită, punând capăt astfel atât de regretabilelor incidente de frontieră.

Cum e comentat discursul premierului englez

Coaliția antigermană a fost realizată

„Era anexărilor pacifice, a intrărilor triumfale în orașe cucerite fără războiu, s'a terminat“

— Marea Britanie se lasă condusă de Soviete —

Paris, 3 (Rador). — Ziarele franceze de Marți, comentează pe larg discuția de ieri din Camera Comunelor exprimându-și satisfacția față de declarațiile d-lui Chamberlain, care a dat indicații, că încheierea acordului tripartit dela Moscova este apropiată.

„Le Figaro“ scrie: Semnăturile puse pe hârtie și pecetiile puse pe documente, nu sunt suficiente pentru ca forțele, munițiile, armele și alte furnituri de război să se găsească acolo unde trebuie. La baza conversațiilor de ordin practic stă problema asigurării comunicațiilor Sovietelor cu Occidentul, pe la Nord.

„L'Époque“ sub semnătura d-lui Kerillis scrie: Coaliția antigermană s'a realizat. Era anexărilor pacifice, intrărilor triumfale în orașe cucerite fără război, s'a terminat. Acum cancelarul trebuie să ia asupra sa toate riscurile. El trebuie să pună în joc existența țării

și a regimului său, fără a mai vorbi de propria sa soartă.

COMENTARILE PRESEI ITALIENE

Roma, 2. — Agenția „Stefani“ transmite: Ziarele de Marți comentează discursul d-lui Chamberlain în ședința de ieri a Camerei Comunelor.

„Popolo di Roma“ scrie că acest discurs nu conține în realitate nimic interesant sau nou. Se subliniază strania situație creiată prin trimiterea misiunilor militare la Moscova mai înainte ca să fi fost încheiat acordul politic.

PRESA REICHULUI ATACA

Berlin, 2. — Agenția D. N. B. transmite: Presa germană comentând discursul pronunțat luni de d. Chamberlain, constată că senzațiile anunțate nu s'au realizat.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ scrie: Marea Britanie, în interesul politicii sa-

le de încercuire, se lasă condusă de Soviete, cu toate că în Anglia continuă să existe îndoeli asupra formulelor politice revendicate de Soviete. Chiar d. Chamberlain a declarat că formula sovietică privitoare la agresiunea indirectă amenință în mod direct independența micilor țări. Aceasta este în strictă contradicție — afirmă ziarul — cu liniile bine precizate ale politicii britanice referitor la garanțiile politice menite să asigure protecția micilor țări. Dacă Anglia se hotărăște totuși să încredințeze Moscovei secrete militare, va fi interesant să se constate până la ce punct această măsură a ei va fi susceptibilă să liniștească micile națiuni.

„Berliner Lokalanzeiger“ scrie că Führerul este acela care a cerut în primul rând să se pună capăt războiului dus prin discursuri, pe care l-a criticat d. Chamberlain. Singurul răspuns ce i s'a dat însă a fost intensificarea campaniei.

Corul Vidu lăncezește

Inadevăr, — are dreptate prietenul, care în corespondența sa dela Lugoj, ne adesează, ca un dureros strigăt de alarmă, cele câteva rânduri, în legătură cu impasul celui mai vechiu, devenit prin merit și cel dintâi cor al Banatului.

Corul Vidu, lăncezește... Tristă constatare, pe marginea unei și mai triste realități.

Decât, revenirea, preconizații prin schimbarea conducerii nu e unica și nici cea mai eficace soluție.

Corurile, n'au fost și nu vor fi nicicând în funcție de comitetele cari lepatronează. Nu asupra titlurilor prezidiale, ci asupra mijloacelor trenice trebuie să se acționeze, — căci corurile, sunt întâi și întâi, în funcție de dirijor, și prin el de elementele pe cari știe să și-le aleagă și, să le formeze și să le disciplineze.

Deaceea lugojenii, pe bună dreptate au dat, Reuniunii lor, numele aceluia care a fost marele Ion Vidu.

Încă, în viață fiind, Ion Vidu, a înțeles să predea corul, — grea moștenire — unui urmaș care n'a desmintit încrederea și nădejdiile puse în el. Acesta e d. Filaret Barbu. Mai bine de 10 ani, noul dirijor, a condus, spre noui și binemeritate succese corul Lugojului.

În Banat, și dincolo, în țară, ba chiar și în străinătate în Cehoslovacia, Corul Vidu, s'a impus ca un cor reprezentativ, de tradiție.

D. Filaret Barbu însă, s'a mutat în țărna aceasta la Timișoara. Desigur o năzuință spre orizonturi și posibilități noi. Și poate, obosit de desiluziile cu cari adesea a fost răsplătit.

A plecat însă, — aceasta o știm dela dânsul — nu pentru a se despărți de Cor, ci gata de a-i sta, în ajutor fiind la găsierea unui înlocuitor corespunzător.

Se pare că onoratul Comitet, n'a înțeles solia acestui angajament, — și aceasta cu atât mai mult, cu cât, iată, Cenzorul Corului — eveniment unic în istoria noastră muzicală bate la ușă și nimeni nu mișcă un deget, pentru a-l întâmpina cum se cuvine.

Corul Vidu, corul atâtor serbătoriri, și-a uitat oare propria lui sărbătoare, — unică și atât de măreață? Oare lăncezeala, să fie zodia tristă, în care se încheie, o existență, atât de tumultuoasă, atât de rodnică, de românească, ca aceea a secularului cor lugojan?

Problema aceasta, credem a trece dincolo, de limitele de vedere ale unui Comitet, — ea este de, notorietate generală, aparținând istoriei.

Și să nu uităm, că d. Filaret Barbu, când a venit la Timișoara, a spus, că a lăsat la Lugoj, litera scrisă, că dorește și e gata să instruiască corul, anume pentru acest prilej. Dar, că, nu e vinovat specific lugojan, pare a nu vrea să înțeleagă?

Vom vedea, cine își asumă răspunderea.

C. M.-L.

Inginer dat în judecată pentru defăimare

La Tribunalul local a venit ieri spre judecare un proces interesant contra inginerului Iosif Grosmann, de către fosta lui soție Elena Türk, pentru defăimare. Inginerul, după ce divorțat de soție, pentru că se scapă de pensia alimentară ce trebuia să i-o plătească, în credința că fosta-i nevastă va renunța până la urma-urmii la ea, a început să o terorizeze, atât pe ea, cât și pe soră-sa. În ultima vreme i-a adresat și trei scrisori defăimătoare, pe baza cărora Elena Türk l-a dat în judecată.

Desbaterile acestui interesant proces s'au amânat pe data de 19 Septembrie.

Marea desbatere din Camera Comunelor

Expozeul dlui Chamberlain asupra situației internaționale

Frontul păcii a fost încheiat

Londra, 2 (Rador). — Deschizând desbaterile de politică externă în Camera Comunelor, deputatul liberal Sinclair, a declarat că scopul principal al acestor desbateri nu trebuie să fie diplomatic, ci obținerea unor cât mai precise informații asupra principiilor cari stau la baza politicii externe a guvernului.

— „Dați-mi voe să spun — a afirmat Sinclair, — că domnește impresia că d. Chamberlain, este și mai inclinat spre — „o împăciuire” — și mai puțin hotărât în rezistența sa față de agresiune decât este ministrul de externe. Guvernul ar fi trebuit să dea de multă vreme informații asupra negocierilor anglo-ruse. Aceste negocieri n'au fost nici secrete, nici publice. Ele s'au pornit și s'au mărginit la penumbra comentariilor de presă inspirate, pornite din aproape toate cercurile. Am sperat întotdeauna că se va ajunge la o înțelegere cu Umnea Sovietelor, căci un asemenea acord este posibil pe baza intereselor comune. Am ajuns la convingerea, din cuvântările lui Stalin, și altor oameni de stat sovietici, că statul sovietic socotește că un asemenea acord este în interesul poporului rus. Dorim ajutorul Rusiei, deaceea trebuie să înlăturăm negura bănuelii și a suspectării și să legăm prietenie cu Rusia. Primul principiu al oricărei prietenii este respectul Iată de ce trebuie să învățăm cu toții să respectăm Rusia Sovietică.

În acest moment critic, când negocierile pășesc pe o cale nouă și mai plină de speranță trebuie să trimitem la Moscova un om de cea mai mare valoare. Deaceea trebuie salutată cu toată căldura declarația dlui Chamberlain privitoare la misiunea militară britanică și în special numirea amiralului Draz, care este om hotărât și va fi un admirabil reprezentant al nostru.

Deputatul Sinclair a declarat apoi că nu există nicio umbră de îndoială asupra obligației pe care o are Anglia de a ajuta Polonia să se apere contra oricărei invaziuni. Întrebarea este de unde începe agresiunea și unde se termină? Se mai pune și întrebarea ce va socoti guvernul actual drept agresiune în legătură cu Danzigul?

D. HALIFAX SĂ PLECE LA MOSCOVA

A vorbit apoi laburistul Dalton, care crede că, după ce va încheia pactul tripartit și după ce trupele de uscat, marină și aviație ale celor trei țări vor fi stabilit planul de acțiune în comun, lumea va avea siguranța că nu va mai fi război anul acesta și niciun timp îndelungat de azi înainte.

Oratorul critică energic „șovăelile nesfârșite ale diplomației britanice.” Cei responsabili de această tăgăneală vor fi găsiți vinovați de istorie, pentru că au pus în pericol pacea Europei și a lumii.

Deputatul Dalton își arată satisfacția că însfârșit conversațiile au fost trecute pe seama militarilor, cari vor ajunge mult mai repede la hotăriri și la planuri practice decât neobosiții conversaționiști, cari nu mai termină cu finețele agresiunii indirecte.

Oratorul crede că este necesar ca d. Halifax să se ducă la Moscova sau să in-

vite pe d. Molotov să vină la Londra. Ar fi minunat dacă s'ar putea ca d. Halifax

să ia contact direct cu d. Molotov și d. Chamberlain d. Stalin.

Declarațiile dlui Chamberlain

În urmă a luat cuvântul d. Chamberlain, îndelung aplaudat. El a declarat între altele că în situația de azi, când ducem negocieri cu mai multe țări, unele fiind deosebit de delicate, socotește că se cere o deosebită atenție la cele ce se afirmă. În special trebuie să ne ferim de exagerarea deosebirilor dintre noi.

Între d-nii Sinclair și Dalton au existat diferențe considerabile. D. Sinclair afirmă că eu sunt de părerea d-lui Halifax, deaceea nu-mi însușesc declarațiile lordului. În schimb d. Dalton a prezentat pe ministrul de externe ca pe un om în lanțuri, un om fără păreri proprii, care nu poate spune decât ceea ce i se spune să spună. D. Dalton nu servește Anglia când afirmă că în sânul guvernului există neînțelegeri.

D. Chamberlain schițează apoi ce a făcut din luna Martie începând pentru formarea frontului păcii. Aranjamente cu Polonia și Turcia, garanțiile date României și Greciei, asigurându-le că nu le lipsesc prietenii în lume și că acești prieteni au recunoscut că ele ar putea fi eventual atacate și au promis să le vină în ajutor dacă se vor afla într-o asemenea situație. Primul ministru vorbește apoi de tratativele cu Sovietele. A citat precedente de lungi negocieri înainte de a se ajunge la acorduri.

Cu privire la încheierea unui acord provizoriu, d. Chamberlain afirmă că guvernul sovietic a fost de altă părere, preferând să nu semneze nimic până la ajungerea unui acord complet.

D. Chamberlain a trecut apoi la problemele Danzig și Extremul Orient, asigurând Camera că guvernul nu-și va modifica politica și că Japonia nu l-a cerut să facă acest lucru. Dacă agitația antibritanică va continua în regiunile chineze ocupate de Japonezi, guvernul va fi silit să considere situația ca gravă.

În legătură cu dificultățile în cursul negocierilor financiare cu Polonia, primul ministru a precizat că dificultățile nu s'au ivit atunci când a fost vorba de a se ști dacă cumpărăturile poloneze trebuie făcute în Marea Britanie sau în alte țări, ci fiindcă guvernul din Varșovia dorea să obțină un împrumut în aur.

Primul ministru regretă că relațiile dintre națiuni sunt înveninate printr-o propagandă care varsă otravă în suflete pe calea presei sau în alt mod. D. Chamberlain adaugă: „Nu mă pot împiedeca să cred că, dacă am putea pune capăt acestui război al cuvintelor și dacă s'ar putea întreprinde vr'o acțiune destinată să redea încrederea popoarelor în intențiile pacifiste ale tuturor statelor europene, nu ar mai putea fi vorba să se reglementeze diferendele altfel decât prin discuțiuni pacifiste.” Primul ministru exprimă speranța că se va găsi mijlocul de a evita războiul și de a vedea din nou strălucind soarele păcii.

După Chamberlain a vorbit d. Eden care a declarat că tensiunea internațională n'a scăzut deloc și nici nu este de prevăzut că ea va scădea în săptămânile viitoare. În ce privește Extremul Orient, a declarat că este perfect de clar că Japonia a eșuat în încercarea de a cuceri China.

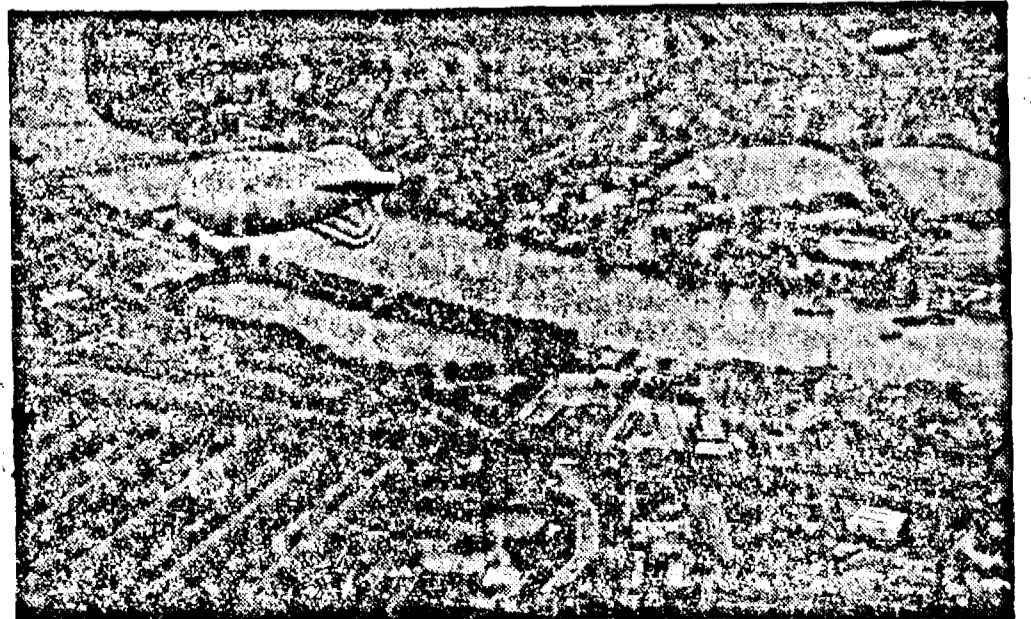
Privitor la Danzig, fostul ministru de externe a spus:

„Văzând manevra care se desfășoară actualmente, nu ne putem împiedeca de a conchide că ne aflăm exact în fața aceleiași tehnici ca și anul trecut.”

D. EDEN DESPRE „FRONTUL PACII”

D. Eden este de părere că nu poate exista altă politică decât aceea a „frontului păcii” pentru menținerea în clipa de față a păcii. Să nu crute nicio sforțare pentru a se asigura colaborarea Rusiei.

După răspunsul d-lui Buttler, Camera Comunelor a respins cu 266 voturi contra 30 motiunea liberală, prin care se tindea la reducerea creditelor acordate ministerului de externe.

Vineri a început de-asupra Londrei cel mai mare antrenament de baraj anti-aerian ce s'a pomenit vreodată. Pe rază de 11 km. s'au înălțat 500 de baloane, făcând un perfect baraj de apărare contra unui eventual atac aviatic inamic. Exercițiul la care participă șase mii de soldați din flotile de anti-aeriană va dura întreaga luna August și Sept.

Oelinda zilei

Intre adevăr și minciună

Fene străine. Maghiarii dela noi comemorează cu o publicitate sgomotoasă nouăzeci de ani dela moartea „celui mai mare poet maghiar.” Nimic de zis. Dar comparând gazetele minoritare maghiare dela noi cu acelea maghiare din Budapesta vedem, că în vreme ce acelea dela noi umplu pagini întregi cu amintiri, dări de seamă etc. Despre activitatea „poetului maghiar” cele din Budapesta se mulțumesc cu mai puține coloane, cu mai puțin sgomot, rezervându-și avântul probabil pentru timpul, când se va implini nu veac dela moartea marelui poet. Fiindcă asemenea comemorări se oficiază în toată lumea la o dată rotundă. La un veac, o jumătate de veac, 10, 20 sau 25 de ani. Se fie ungurii dela noi mai buni maghiari decât aceia din Ungaria? Ori sgomotul are alt tâlc?

Adevărul e, că istorici maghiari dintre cei mai serioși și mai noi și cercetători, contesă moartea, poetului la data și locul indicat până acum de istoriografia maghiară. Mai mult. Maghiari, căzuți prizonieri la ruși în timpul marelui război, întorși din Siberia, au adus indicațiuni concrete asupra poetului Petöfi, luat prizonier de ruși la 1849. „Cel mai mare poet maghiar” s'a năcut din mama slovacă Maria Hruz și măcelarul sârb Stefan Petrovici și până la 12 ani nu a știut o boabă ungureste.

Slovaci răsăriteni. După cum se vede slovacii, sau corciturile lor au jucat un rol important în viața altor popoare. În special în viața maghiarilor, căror a le-au dat nu numai poezi, ci și oameni politici, etc. Dar îi găsim și în istoria altor popoare. Pe cât de frumos rol au jucat în istoria altor popoare, ne atât de nefast a fost rolul lor în istoria lor proprie. Azi se stie, că cehii nu s'ar fi supus hotărârii dela München, dacă slovacii nu i-ar fi trădat și a doua zi nu ar fi dat drumul, dela Dévény, trupelor germane. Wiena și disolvarea Cehoslovaciei a fost preparată direct de trăderea unor slovaci, încheindu-se cu aceasta viața statului cehoslovac. Telegramele ne anunță acum, să într'un orășel din răsăritul micii Slovacii de azi s'a constituit partidul „Slovacilor de răsărit”. Programul lor e cu totul cehoslovacilor „din apus” cu capitala la Bratislava, cu orientare hitleristă, rasistă și antisemită. Intre conducătorii acelora din răsărit sunt mai mulți slovaci maghiarizati. Se vede treaba, că după ce a fost pusă dinamită Cehoslovaciei, tot slovacii se angajează să facă se explodeze și Slovacia de azi.

Spaniolii. În Iulie 1936 șapte generali spanioli au jurat, că vor scăpa Spania din „ghiarele bolșevismului.” Dintre ei cel mai popular în fața trupelor era generalul Mola, care și-a împărțit rolul cu gen. Franco, primul comandând trupele, cel din urmă organizând războiul în dosul frontului. Conducătorul lor, gen. San Jurio, încă în primele săptămâni ale războiului civil cade victimă unui accident de avion, iar generalii Godeș și Batet, căzând în mâinile republicanilor au fost executați prin împușcare. Când gen. Mola a ajuns la culmea popularității, impunându-și voința sa în dosul frontului, în vreme ce se întorcea îndărăt pe front cu un avion, o mașină infernală explodează în văzduh, sfărâmând și aprinzând avionul în care a fost așezată și omorând atât pe general, cât și pe cei mai buni prieteni ai săi. Criminalii nu au mai fost găsiți. La sfârșitul războiului civil mai erau în viață gen. Franco cu simpatii italo-germane, gen. Beigbeder, pe care gen. Franco la numit și trimși, ca comandant al Marocului spaniol și gen. Gueipo de Liano, comandantul Sevillei, ambii cu orientare și cu simpatii pentru Anglia și Franța.

Mai zilele trecute telegrame în special din sursă germană, anunțau, că gen. Gueipo de Liano ba, că-i arestat, ba, că fugit în Franța, ba, că a fost împușcat

de către gen. Franco. În realitate pentru a pune capăt influinței italo-germane tolerată de gen. Franco, comandantul Sevillei și al Marocului spaniol au hotărât încă la sfârșitul războiului, ca să aranjeze și situația constituțională a Spaniei restabilind regalitatea. Gen. Beigbeder, având, acum câteva săptămâni, o întrevedere cu gen. Franco a eșit ca comandantul Marocului din cabinetul acestuia, împușcând pe curierul gen. de Liano, trimis acum câteva zile cu avionul în Maroc și cu mesagiul, că a sosit momentul să se naște „pentru Dumnezeu, Rege și Patrie.” Franco fiind ținut în curent de către șeful poliției despre cele arătate, a invitat zilele trecute pe gen. de Liano la el oferindu-i postul de mare ambasador al Spaniei în America de sud, la câteva mii kilometri de Spania. Inutil, să spunem, că oferta a fost primită, fiindcă un nou război fără Maroc și marocani e imposibil până și în Spania.

Papricașul. Săptămâna trecută unguerii din Timișoara, au organizat o serbare, la care s'a consumat peste 600 porții de papricaș gătit într'un cazan. Nu știm, care-i deosebirea de gust a papricașului gătit la cazan față de acela gătit în vase de bucătărie. Cei ce au asistat la această „serbare câmpenească” spun însă, că efectul papricașului mâncat dela cazan în grupe, stropit probabil și cu vin, s'a manifestat la unii mâncăcioși, într'un mod ciudat. Au uitat anume unde se află și ce datorează țării acesteia ospitalieră. Pentru asi arăta sentimentele, cele adevărate, dar fără a supăra pe cineva, au răsănat mai multe cântece. Text nevinovat, dar pe melodii, cari le aducea aminte de textul adevărat și nu de cel de circumstanță. De sigur, că cântăreții sunt nevinovați. Vinovat sau vinul, sau papricașul sau dublicitatea. Ori toate trei la un loc.

Traian Birăescu

Mica publicitate

De închiriat imediat o locuință compusă din 3 camere, antreu și dependințe în Palatul „Palace”. Informațiuni la Banca Românească. Tot acolo de închiriat apartament 2 camere pentru birou.

„Etilen” curăță chimicește haine cu mașini moderne. Bulev. Carol 13.

PROFESOARA DIPLOMATĂ prepară în ore particulare limba germană, engleză, franceză, latină, greacă și română, deosebenea și stenografia română și germană. Circ. III, Bulev. Carol I. No. 7, etaj II, ușa 9.

Dr. Eduard Knapp din Teremia-Mare a pierdut permisul fiscal No. 618. Aflătorii vor fi recompensați.

Caut pentru imediată angajare un arhitect sau inginer constructor diplomat cu practică de preferință român. Adresa la ziar.

De închiriat una cameră goală cu intrare separată, Str. Lonovici 5, etaj I, cu folosirea telefonului și antreului, pe seama unui domn singur. Amănunte la portar. Telefon 12—20.

— REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA ZIARULUI LUMINATORUL S'A MUTAT ÎN STR. LONOVICI Nr. 2.

Citiți și răspândiți ziarul „DACIA”

Uniforme și Articole F. R. N. cu prețuri convenabile la croitoria și ceaprazăria

T. I A N C U
T-șoara P-ța Libertății P-tul Primăriei

Guana după dolari

Aventurile extraordinare ale unui român în Cuba

Timișoara, 2. — Ne-a vizitat la redacție un român simpatic cu dialect arhaic și pronunțare aromată de accentul limbii spaniole. Robust, de 35 ani bine legat ca fizic și sprinten ca inteligență, ne-a povestit năcazul vieții lui. Ne având cetățenia română și nici un fel de cetățenie, deci fiind apatrid sau heimatlos, nu poate găsi de lucru nicăeri. Nu îl uimea răspunsul ăsta în timpul când se afla pe alte părți ale globului, dar în țara în care a văzut lumina zilei și își are părinții crede că ar trebui să i se poată găsi și lui un plasament în vreo întreprindere. Are brate bune și vrea să muncească. La sat a terminat cu munca câmpului, amărâtă câtă a fost în bruma de gospodărie alor săi, încât acuma vrea să muncească în branșa lui, mecanica, spre a-și câștiga pâinea cea de toate zilele.

15 ANI DE VAGABONDAJ.
UN GLOBTROTTEUR INCORIGIBIL.

Vichente Băbău, fiul mijlociu al lui Traian și Floarea din Lunga, — comuna aceea îngrijită de la graniță, — în 1920 s'a întors din America împreună cu părinții și cei doi frați. Era decis să devină țaran și să lucreze pământul, dar dolarii pe cari i-au adus aveau un preț mic atunci și miile lor de dolari nu au dat posibilitatea să cumpere mai mult pământ decât 2—3 lanțe. Fratele mai mare, major fiind, a plecat mai repede îndărăt în America unde avea drepturi câștigate, și în afară de cetățenie, fiindcă el luptase ca voluntar american pe frontul francez în timpul războiului mondial.

Chente s'a hotărât în 1923 să se înapeze în Statele Unite. Nu era pentru el munca câmpului, degetele lui fine mânuiu cu deosebită artă vioara și arcușul, că învățase muzica încă din copilărie și toți anii adolescenței. Așadar, printr'o agenție din București si-a făcut pașaportul.

Dar anii aduseră restricții în eliberarea pașapoartelor, iar în Statele Unite nu mai putea să intre decât o anumită cotă de emigranți. De aceea împreună cu alți români abia putură pe bani grei să obțină pașaport cu destinația Vera-Cruz din Mexico. Călătoria s'a efectuat în bune condițiuni. Pe vaporul „Espagne”, pe care s'au imbarcat în portul francez Saint-Nazaire, au ajuns în portul mexican.

INCEP PERIPEȚILE

Ținta tuturor celor cari s'au imbarcat cu acea destinație era trecerea în raiul Statelor Unite. Modalitățile dacă nu puteau fi cele legale trebuiau totuși să fie găsite... Cu primejdii grozave se hazardau bieții oameni să ajungă în țara dolarului. Gangsteri bine organizați, cu avioanele transportau în mod clandestin pe solicitanții cari plăteau sume grele de bani.

VAMEȘII VAZDUHURILOR DIN NOPTILE TROPICALE

Dar siguranța nu era că ajunge cineva pe pământ american dacă trata cu

bandele organizate în transportatori clandestini. Mulți din cei naivi cari plățiseră anticipat 250 de dolari, au fost în timpul zborului aruncați în apele oceanului... Bineînțeles după ce aveau grija „binefăcătorii” să facă toaleta buzunarelor spre a face mai „ușoară” pe vițmă. Ba în bătae de joc că-și nu le lăsau nici un cent ca să plătească vămile văzduhului fiindcă în definitiv ei erau acei vameși ai văzduhurilor și nimeni altul în afară de ei nu mai putea să percoapă „impozitul”. Charon, corăbierul trist rămânea deci fără răsplată pentru transportul acestorsuflete trudite căzute victime a setii lor proprii după aur. Rugăți mai mulți din aceștia să le facă aminte comisioane pe la rudele din pământul jinduț, ei n'au mai putut da nici un semn de viață și astfel și-au dat seama ceilalți de trista soartă cari i-ar aștepta dacă ar pleca pe aceleasi drumuri abastre ale nopților tropicale.

INCEPE CALVARUL

Banii se isprăviră. Iși aduce aminte că în portul Havana, din insula Cuba niște români l-a informat că nu peste mult se vor face transporturi de câte o sută de oameni cu destinația orașul Regina, din Canada, provincia cu nume indian: Sascachon. Dar s'au oprit și acele transporturi, încât nemai având ce mânca trebuie să găsească undeva ceva de lucru, fie oricât de greu.

MINIER LA MATAHAMBRE

Cu mare greutate a putut intra ca minier la etajul cinci subteran din minele de aramă din Matahambre. Plata era de 2 dolari pe zi, dar era o scumpețe grozavă, din moment ce mâncarea îi costa pe minieri câte un dolar pe aceeași zi. Munca se făcea în ture de câte 9 ore, iar pentru odihna era o baracă imensă acoperită cu paie și plină de șobolani cari dădeau concert sumbru cu chițăitul lor. Se păzeau între ei bieții minieri făcând de planton cu schimbul că altfel riscu să se trezească cu urechile sau nasurile sfârticate.

Munca era zdorbitoare. Eșiau leșinați din măruntaele pământului dar nu renunțau la muncă. Erau acolo încă doi români de prin împrejurile Alba Iuliei. A survenit însă o inflație de brate muncitoare și o grevă care ia oprit de a mai intra în mine. Incât după ce timp de trei luni a inghitit aerul infect și rar ce li se trimitea pompat prin tuburi s'a văzut fără lucru. Cu micile economii, cunoscând perfect limba engleză, s'a dus cu un vapor până în insula pinilor: Isla de Pinos, unde era sezonul culegerii portocalelor sau „pomorancelelor” cum le zice Ulisse al nostru.

— Dar despre asta vom scrie altădată, urmărindu-l pe pribeag în insula Grand Cheiman, în Nicaragua, în Colon, Bocas del Toro, Nuevitas, Baltimore, Ancon, Florida, etc.

Aurel Bugariu

MOARA CU CIOCANE

în 4 tipuri cu mare randament. Lucrare tehnică de mare valoare. TEASCURI DE VIN în toate mărimile, cu aparate hidraulice și de mână. SDROBITOARE DE STRUGURI, cu și fără mașină de separat boabele de ciorchini. Catalog ilustrat gratis și franco

SEPARATOARE ALFA-LAVAL ȘI PERFECT

Mașini pentru prelucrarea laptelui și Frigorifere.

Locul de informație și depozit:

INGRICO s. i. c.

Timișoara, IV. Str. I. Brătianu 37, Tel. 31—57.

Reprez. Fabricilor de mașini AND. RIEGER A. G. Sibiu.

„Amic“ sau prietenii naturii

O înfloritoare stațiune climaterică realizată de Asociația „Muntele Mic“ a funcționarilor municipiului Timișoara

Timișoara, 2. Am încadrat în seria reportajelor cari cuprind o încercare de a reda viața de după muncă a celor ce-și câștigă existența în Întreprinderile Electromecanice ale municipiului Timișoara, și pe acesta din urmă, despre Asociația „Muntele Mic“, a funcționarilor municipiului Timișoara.

Justificarea acestui fapt este că marele inițiator al înființării „Amic“-ului, nu e altcineva decât dl. dr. ing. Cornel Mikloși, directorul I. E. T.-ului, care alături de alți prieteni ai naturii, a transformat Muntele Mic, în una din cele mai minunate stațiuni climaterice din Banat.

Scopul asociației „Amic“ a fost de a crea o posibilitate de recreație pentru funcționarul municipiului și familiile lor.

Eforturile depuse de membri societății au făcut să fie depășită ideea inițială și astăzi, datorită lor, Muntele Mic este locul de recreație al tuturor bănațenilor.

culară de telefon, pentru siguranța stațiunii și necesitatea vizitatorilor.

Ca o încununare a realizărilor înfăptuite, conducătorii „Amic“-ului au făcut un admirabil gest creștinesc, ridicând o cruce pe Muntele Mic. Această cruce are o înălțime de 25 m. și o lățime de 2 m., iar noaptea e luminată de faruri electrice.

În ultima vreme s'a amenajat în plus, un bazin în aer liber, încălzit cu electricitate, întregind aspectul modern al stațiunii Muntele Mic.

Nu există cuvinte, care să poată exprima îndeajuns, admirația noastră pentru minunatele lucruri inițiate și realizate, cu o perseverență tenace, în toate direcțiile, de dl. dr. ing. Cornel Mikloși, conducătorul I. E. T.-ului.

Incheiem acum seria de reportaje, care cuprinde tot ce s'a făcut pentru o viață mai

Un aspect dela Muntele Mic

în executarea programului ce și l-a fixat, asociația începe în 1935 continuarea casei de recreație „Bella-Vistă“, care astăzi are una din cele mai moderne instalațiuni, cu lumină și bucatărie electrică, telefon, încălzire centrală, camere de baie, apartamente pentru conveniri sociale, etc.

Necesitatea a îndemnat pe conducătorii „Amic“-ului să facă o construcție suplimentară, care a și început tot în 1935.

Acesteia i s'a dat denumirea de cabana „Brădișor“, al cărei confort este la același nivel cu cel din pensiunea „Bella-Vista“.

În vara aceasta sunt găzduiți aici ucenicii I. E. T.-ului, pentru sănătatea cărora direcțiunea poartă o deosebită grijă.

Pentru iluminatul și deservirea cu energie electrică a stațiunii climaterice Muntele Mic, municipiul Timișoara a construit o linie hidroelectrică. Planurile și execuția se datoresc I. E. T.-ului, care a captat pârâul Sebeșel la 1380 m. înălțime.

Deasemeni s'a construit și o linie parti-

bună a muncitorului, a funcționarului și angajatului dela I. E. T.

Nu mai e necesar să adăugăm un singur cuvânt, la faptele cari vorbesc singure, la operele ce rămân, însuflețite de energia unui om cu vederi largi, tăcut și modest, dar muncitor și perseverent. Subalternii au fost subjugăți de voința de fier și s'au făcut un singur bloc, ajutând din puterile lor la ceea ce se făcea tot pentru ei.

Nu credem ca omul care-și vede împlinite idealurile, să fie măgulit de cuvintele noastre, cari exprimă în chip obiectiv părerea despre realități îmbucurătoare și pipăibile.

Dimpotrivă, credința noastră este, că dl. dr. ing. Mikloși, are o satisfacție deplină, realizându-se pe el în muncă și dragoste pentru cei ce lucrează, fiind părinte adevărat al acelor ce-și trec zilele în viața cronometrică a uzinei.

Mulțumirea muncitorilor este o cură de glorie pentru cei ce îi conduc.

Marea serbare de grădină aranjată de liceul „Decebal“ din Deva

Comitetul școlar al Liceului „Decebal“ din Deva, prezidat de dl. primar dr. Gh. Drăgan, aranjează în ziua de 6 August u. c. o mare serbare de grădină în Parcul Orașănesc. Venitul serbării va fi destinat înzestrării laboratorului de Fizico-Chimice. Comitetul organizator format din părinții elevilor și foștii elevi ai liceului și condus de d-nii L. Sirca director, E. Laslău, I. Ignaton, T. Iliescuși, E. Felszeghy profesori, depune tot efortul pentru a recompensa concursul publicului cu un program variat și distractiv și cu spectacole rar văzute în orașul nostru.

Serbarea se deschide la ora 5 d. m. cu diferite distracții pentru copii iar seara se va

desfășura un program a cărui puncte principale sunt:

Corurile și doinele executate sub conducerea dlui prof. I. Ignaton, dansurile executate sub conducerea d-șoarei D. Gall, exhibițiile de gimnastică ale dlui E. Iavoranschi, mach-ul de box cu participarea dlui Isamand Pătrașcu fost campion regional la București, diferite monoloage, anecdote și trioul havaian al elevilor Liceului. Programul se va încheia cu un bogat joc de artificii. După program urmează dans pe muzica furnizată de orchestra Csampa și o fanfară, pe două platforme. Publicului îi stă la dispoziție un bufet și o tombolă bine asortate, precum și diferite distracții.

Comitetul asociației „Lyra“ și preocupările lui de ordin național și cultural

IV.

Se înțelege dela sine că cele arătate până aici, sunt lucruri mari și greu de realizat, dacă nu ar fi oameni cu voință oțelită și gata de orice sacrificiu pentru camarazii lor de muncă. Făclia purtătoare de lumină a membrilor Asociației Culturale „LYRA“ C. F. R., este în neobositul său Președinte dl ing. șef Dr. Ion Vlădescu, care a putut să reușească a face din această Organizație o adevărată familie modestă, gospodină și în care a întronat dragostea adevărată frățască.

Un concurs neprecupețit de mare este dat și de dl ing. șef Marin Bănărescu. Conducătorul Atelierelor, care este ca un adevărat părinte.

care o dă Asociația „LYRA“ C. F. R. Asociației, are întocmit un program foarte vast pentru ridicarea nivelului de cultură a elementului românesc aici la Granița de Vest, dar care a fost puțin întârziat din cauza nesiguranței ce a domnit în viața internațională în primăvara acestui an.

Imediat după lansarea subscrierii pentru fondul înzestrării Armatei dsa în sentimentul membrilor Asociației, trimițe pe adresa Președintelui Consiliului de Miniștri, suma de 20.000 lei destinată înarmării; Dl Președinte al Consiliului de Miniștri, mulțumește călduros pentru această nouă dovadă de patriotism pe care o dă Asociația „LYRA“ C. F. R.

Actualmente este aproape gata de a pune bază unei Bănci-Cooperative cu secție de împrumuturi ipotecare menită să contribuie la construirea de locuințe pentru membrii, precum și o secție de Consum pentru aprovizionarea cu toate articolele de menaj și îmbrăcăminte personalului Atelierelor, precum și pensionarilor proveniți d'n Atelier și cu un Restaurant, care cu prețuri reduse să pună la dispoziția membrilor mâncări bune și igienice. Această activitate Cooperativă, se va încadra treptat în vremurile de azi.

A adus și mai are să aducă mari transformări în estetica Atelierelor care se modernizează pe zi ce trece.

În calitate de Președinte și Societatea Sportivă C. F. R. ce își are sediul lângă

podul Mitropolitul Șaguna, și care până mai ieri era părăginită și neîngărită de Ba-

nimeni în seamă, azi este atât de frăventată și populată încât concurează cu cele mai selecte localuri din Timișoara iar Pentru această clădire atât de frumoasă moasă și în centru orașului, destinată elementului românesc de toate categoriile, merită mulțumiri și dl ing. Victor Bocea, care a alergat multe zile pe Primărie pentru a primi acest teren după care apoi aproape nu s'a mai mișcat până nu a fost clădirea gata.

Deasemeni și dl ing. Ion Roman, care în calitate de vice-Președinte, depune o activitate neobosită pentru progresul Asociației.

Prin muncă, credință și dragoste, suntem siguri că Asociația Culturală „LYRA“ C. F. R. va tinde tot mai mult a ridica renumele său pe altarul de propagandă Culturală Românească.

Ținem să dăm mai jos actuala conducere a Asociației Culturale „LYRA“ C. F. R.

Președinte de onoare: ing. șef, Marin Bănărescu, cond. Atelierelor; Președinte: ing. șef, dr. Ion Vlădescu; Vice-Președinti: ing. Ion Roman și Liviu Văcărescu; Secretar General: Ion Dumitrescu; Secretar: Tărnăuceanu Constantin; Casier General: Perian Mihai; Casier: Ion Bojanca; Cenzori: Ion Tepeșneag și Chiriac Pascu; Contabil: Dănilă Bojin; Administrator: Petru Andrei; Ingrijitor de note: Lindner Nicolae, Melentovic Otto, Iosif Kunkel; Purtători de Drapele: Susabă Traian, Sulea Dumitru; Arhivar: Ion Nestor; Bibliotecari: Lina Teofil, Emil Stanciu, Francisc Cesnic, Mihail Vörös; Recensii: Gheorghe Șerbănescu, Remus Halmăgian, Gheorghe Stoian, Moise Cocos, Dafin Tărnoveanu, Sebastian Oancea, Ferdinand Csocas, Constantin Glămeanu, Leontin Silaghi, Ion Voichița, Pascu Valeanu, Constantin Gheorghe, Vasile Oros, Mihai Bona, Nicolae Ursu, Ion Oancea, Constantin Ceacăru, Vasile Rebedea, Alexandru Tomescu, Ștefan Curescu, Traian Iancu, Verificator: Grigore Gândea, Carol Uitz, Constantin Galu, supleant, Virgil Lechințeanu, Aurel Tănăsescu, Avram Turcaș, Mirco Savucov.

I. d.

Un interesant proces de excocherie în fața Tribunalului Timiș-Torontal

Timișoara, 2. — În fața completului de vacanță al tribunalului Timiș-Torontal a venit ieri spre judecare procesul lui Ioan Stanciu, cunoscut în lumea timișoreană pentru repetatele înșelăciuni săvârșite de el în toamna și în iarna trecută.

Acuzatul, care este originar din Guzoș de sus din Târnava Mare, a făcut 8 clase de liceu la „Șt. O. Iosif“ din Odorheiu, unde și-a luat și bacalaureatul, înscriindu-se apoi ca student la Facultatea de Litere și Filosofie din Capitală.

După mai mulți ani de studenție în care timp nu a reușit să-și ia diploma la care viza, s'a stabilit la Timișoara, ca achizitor al societăților de asigurare: „Prima Ardeleană“, „Compania de Asigurare“ și „Asigurarea Românească“. Angajamentul îl avea însă, numai pe o lună de zile. După expirarea termenului de angajament, Ioan Stanciu care și-a răstrat hârtiile cu antetul societăților, continua să încaseze suma destul de frumoasă dela diferiți clienți, fără să le mai verse la societăți.

Așa i-a înșelat la rând pe: Rozalia Wagner; Aurel Chiciu, funcționar la C. A. M.; Gheorghies Mihai, paznic la fabrica de tutun și pe alții, iar sergentului de stradă Marin Oană i-a luat 300 lei

pentru a-l metida la matematică și latină, fără să se mai țină, însă, de angajament.

Fals ofițer de rezervă și profesor de liceu.

Având obiceiul să se prezinte cu oferte pentru asigurare în special la persoane mai naive, ori la acelea ce nu îi mai controlau vorbele, pentru ca să le câștige încrederea Ioan Stanciu pretindea că este profesor al liceului „Dăcovenici Loga“ din localitate și sublocotenent de rezervă. Pentruca să le poată arăta și dovezi, el și-a falsificat și livretul militar, avansându-se singur dela gradul de sergent T. R. la cel de sublocotenent, și a trecut la rubrica pentru ocupațiuni mențiunea: profesor de liceu.

Odată ce și-a falsificat livretul, a început să se îmbrace în haine de ofițer, trântindu-și pe cei doi epoleți câte un grad de sublocotenent.

Tribunalul Timiș-Torontal, care trebuia să judece ieri acest interesant proces de excocherie și fals în acte publice, la propunerea apărătorului lui Stanciu, d. avocat Liviu Linția-junior și a procurorului general, a suspendat judecarea până la 16 August, din lipsă de martori și procedură.

INFORMATIUNI

— **Istoricul zilei.** La 3 August 1601, a avut loc bătălia de la Gurăslău între armata lui Mihai Viteazul și armata lui Sigismund Batori din carea ieșit învingător Mihai Bravuț și a fost ultima sa victorie. E de amintit că Sigismund Batori a fugit spre Moldova, iar familia lui Mihai care era în Ardeal, a fost răpită și trimisă la hanul tătarilor.

— In 3 August 1848, în ședința din aceiași a „Comisiunii Regnicole”, membru român Alex. Bohățel a prezentat comisiei o petiție din partea Regimentului II Român de Grăniceri din Năsăud, prin care s'a cerut respectarea limbii românești.

— In 1914 la 3 August, Germania a declarat război Franței.

— In 3 August a anului 1919, armata românească a înconjurat din toate părțile Buda-Pesta.

P. C. Miloș.

— **D. COL. V. POPOVICI**, prefectul județului Timiș-Torontal, a plecat la Bocșa Montană, pentru a se prezenta în audiență Excelenței Sale d-lui rezident regal dr. Alexandru Marta, care se află acolo în concediu. D-sa are de referat diferite chestiuni de serviciu. Profitând de acest drum, d. prefect col. V. Popovici va cerceta și câteva școli din județ.

— Referitor la plata pensiilor. Mai mulți cetățeni ne roagă să atragem atenția Administrației de încasări și plăți din Timișoara, în sensul ca plata pensiilor să nu se facă în monede de 1 și 2 lei, ci în monede de câte 100 lei sau în bancnote. Aceasta, atât din cauza greutății monedelor de 1 și 2 lei, cât și din faptul că se cunosc cazuri când s'a constatat că nu totdeauna banii au fost împachetați corect. Se știe doar că la casă, pensionarul sau pensionara bătrână, nu mai are timpul să numere suma primită.

— **EXAMENE AGRICOLE.** Conform legii, în toamna aceasta se vor organiza mai multe examene sumare și practice pentru lucrătorii agricoli calificați, adică pentru lucrătorii specialiști, angajați la moșii. Examenele se vor ține fără broșuri, ca să-l poată da și neștiutorii de carte, cari totuși pot fi buni în specialitatea respectivă. În județul nostru, pregătirile se fac de pe acum. Comisiile de examinare vor funcționa pe centre agricole.

— Numiri de impiegați stagiași și agenți la primăria Timișoara. La primăria municipiului Timișoara s'au făcut, pe data de 1 August, următoarele numiri de impiegați stagiași: Cornel Iancu, Constantin Teodor, dr. Ion Hummel, Virgil Budințeanu și Maria Starosolsky. Pe aceeași dată, au fost numiți agenți la serviciul financiar al municipiului: Dimitrie Ceregan, Gruia Drencea și Petru Cinea.

— **FURT.** — Postul de jandarmi din Fratelia a raportat Preturii Plasei Centrale precum și Legiunii de Jandarmi că autori necunoscuți s'au introdus în gospodăria lucrătorului Ștefan Jebelean din comuna UTVIN și au furat mai multe obiecte casnice în valoare de 5—6 mii lei. Furtul s'a întâmplat în una din nopțile trecute. Se bănuște că autorii ar fi niște țigani cari în ziua aceea își făceau treabă prin sat cu descănțece și datul cu ghiocul, care de regulă preced furturile, fiind mai mult niște recunoașteri ale terenului pe care apoi când se coboară întunerecul, ei dau lovitură. Cercetările sunt în curs.

— S'a înecat în timp ce făcea baie. Servitorul Prisinger Iuliu, de 17 ani din comuna Berini, de origină din Leș (jud. Bihor) s'a înecat în Pogonici, la Vadul Preutesei, în timp ce făcea baie. Cadavrul său nu a fost pescuit până acum.

— Se cere ajutor pentru școala din Sân Mihail român. O delegație din comuna Sân Mihail român, în frunte cu d. inv. George Savcia, s'a prezentat în cursul zilei de Marți la d. dr. Gh. Ciupe, secretar general al Ținutului Timiș, solicitând un ajutor pentru școala primară din comună.

— **D. SUBSECRETAR DE STAT Dr. CORIOLAN BARAN**, va veni la Timișoara în cursul acestei săptămâni.

— Breasla patronilor din industria textilă și îmbrăcăminte și-a început activitatea. Orele de serviciu și informațiunile se pot obține dela 12—1 a. m. și 4—5 p. m., în localul breslei, din str. Eugen de Savoya 18. Tot acolo se primesc și înscrierile de noi membri.

— **NOUL DIRECTOR AL CURSURILOR PROFESIONALE DE UCENICI.** Prin decizia Nr. 29643 din 31 VII 1939, a ministerului Muncii, dl. ing. Ștefan Ardeleanu, sub directorul Liceului industrial din Timișoara, a fost numit director al Cursurilor profesionale pentru ucenici din localitate. Persoana noului director, bine cunoscut în toate cercurile locale, este o garanție că la școlile de ucenici se va introduce o eră de cinste și administrație corectă.

— Un muncitor și-a tăiat mână. În dreptul Fabricii de spirt, muncitorul Kugler Martin, de 56 ani, din Fratelia, str. III, No. 48, și-a tăiat mâna dreaptă, care i-a fost prinsă de circularul tăietorului de lemne. Cu Salvarea a fost internat la sanatoriul Bega.

— Nenorocirea unui zidar. Muncitorul Balai Rebera, din Fratelia, str. V., Nr. 18, s'a ales cu fractură la brațului stâng, căzând de pe o șelă de zidărie.

— **PANTOFAR BĂTUT DE NECUNOSCUȚI.** În colțul străzilor C. Brâncoveanu și C. Porumbescu, din cartierul Elisabetin s'a produs o sălbatecă agresiune. Indivizi necunoscuți l-au atacat pe pantofarul Eremia Ioan, de 32 ani, domiciliat în str. C. Brâncoveanu 17, în timp ce se ducea spre casă. Agresorii l-au bătut sângeros, rănindu-l la ochiul stâng și dispărând fără urmă. Salvarea l-a pansat imediat, lăsându-l la domiciliu.

— Furt în gara Domnița Elena. În hotelul gării Domnița Elena, un necunoscut a furat un toc rezervor al d-lui Bălea Ioan, din Timișoara, str. Crișan 14. Tocul era în valoare de 400 lei.

— **ȚIGANCI HOAȚE ÎNAINTE CHESTURII DE POLIȚIE.** Eri au fost înaintate chesturii de poliție țigăncile Roșcaș Rozalia, Boț Irma și Boț Cristina, pentru faptul că au fost prinse cu cărbuni furați din gară.

— Bătut de fratele stăpânului. Tânărul Soloboi Valentin, de 22 ani, angajatul d-lui Sarkadi Martin, din Fratelia, a reclamat poliției că a fost bătut de fratele stăpânului său, anume Sarkadi Iosif, din Fratelia, str. V., Nr. 25. Cazul se cercetează.

— Sesiune de examen particular de curs primar. Ministerul Ed. Naționale Dir. Inv. Particular și Confesional cu ordinul Nr. 132938/1929, a aprobat în mod excepțional, pentru Septembrie a. c. sesiune de examene particulare de curs primar, pentru cei cari vor dovedi că nu s'au putut prezenta la sesiunea legală din motive de forță majoră. Aprobările pentru aceste examene se dau numai de către Minister.

HIPISM

Cursa „Das Braune Band von Deutschland”, disputată la München și la care au concurat cei mai valoroși alergători din Europa, a însemnat un mare succes pentru hipismul francez.

Alergarea dotată cu 100.000 marci a revenit lui Goya care a câștigat cu o jumătate lungime față de Antonys. Favoritul german Procla s'a plasat în locul 3.

SPORT

D. gen. Gabriel Marinescu ministru subsecretar de stat

despre noul plan de activitate al F. R. F. A.

București, 2. — General Gabriel Marinescu președintele F. R. F. A. a acordat un interviu ziarelor trasând viitoarea activitate a F. R. F. A. precizând între altele următoarele:

La 1 Octombrie școala de antrenori va deveni o realitate și un antrenor englez va fi profesorul acestei școli.

Se va numi un selecționer unic și se vor crea echipele naționale C și D ca să se găsească rezervele necesare echipei A, pentru toate posturile.

Se va insista în special ca footballul să fie introdus în toate straturile oficiale, sociale, creindu-se un campionat școlar și unul universitar.

Se vor propune introducerea fotbal-

ului în armată, reglementând campionatul militar, precum și legiferarea soccerului corporativ.

Se vor înființa școli pentru creierea unui corp select de arbitri, iar la viitoarele jocuri spectatorii vor primi regulamentul de football.

Se va fixa pentru viitor un plafon de lefuri pentru jucători în raport cu veniturile grupărilor.

Se vor reglementa primele jucătorilor, transferările vor fi supuse unei modificări, limitând racolajul, realizându-se și asigurarea jucătorilor.

O delimitare categorică între profesionalism și amatorism, se va impune, punând capăt haosului ce domnește în această privință.

Tennis

Jugoslavia a eliminat Germania cu 3-2 în Cupa Davis

În fața a 6000 spectatori s'au desfășurat ultimele două simpluri ale finalei zonei europene a Cupei Davis.

Jugoslavii Franjo Puncec și Dragutin Mitici au câștigat ambele matchuri recucerând astfel avantajul germanilor cari conduceau la 2:1 și eliminându-i din această renumită competiție. Jugosla-

Berlin:
100 m 1. Neckermann (g.) 10.6.
200 m Scheuring (g.) 21.2.
800 m 1. Harbig (g.) 1 m. 48.1. 2. Lauzi (Italia) 1:49.2.
4x100 stafetă 1. Germania de Sud, 40.1, record european. 2. Italia 40.8. 3. Germania de Nord 41.5.

Aruncarea sulitei: 1. Berg (g.) 68.94 m. 2. Sule (E.) 66.80.
Greutate: Woelke (g.) 16.45 m. 2. Kreek (E.) 16.18 m. 3. Trippe (g.) 15.84.
Lungime: 1. Long (g.) 7.39 m. În probe feminine, la săritura în înălțime d-soara Adams a.) a egalat recordul mondial cu 165 cm.

Stuttgart:
400 m: 1. Hamann (g.) 47.9 s.
1500 m: 1. Montert (b.) 3 m. 54.2 s.
400 m garduri: Hoelling (g.) 53.6 s.
Ciocan: 1. Storch 58.20 m. 2. Blask 57.06 m.
Disc: 1. Wolapek (g.) 49.16 m. 2. Lamprecht (g.) 48.64 m. 3. Consolini (it.) 48.8 m. Japonetul Mixagi în locul 5-a a stabilit un nou record japonez cu 45.44 m.

Salt în înălțime: 1. Okamoto (j.) 2.00 m. 2. Tanaka (j.) 1.97 m. 3. Schmert (g.) 1.90 m.

CICLISM: LA 7 SEPTEMBRIE, PLECARĂ ÎN TURUL ROMÂNIEI

În ultima ședință a comitetului federal F. R. C. s'au stabilit definitiv toate amănuntele desfășurării Turului României din acest an.

S'a stabilit irevocabil escluderea profesionaliștilor în care sens s'au înștiințat și federațiile străine.

Turul va începe dela 7 Septembrie și se termină la 18 Septembrie 1939 însemnând 1566 Km cu următoarele 9 etape:

I. București—R. Sărat.
II. R. Sărat—Bârlad.
III. Bârlad—Iasi.
IV. Iasi—Suceava.
V. Suceava—V. Dornei.
VI. V. Dornei—Cluj.
VII. Cluj—Sibiu.
VIII. Sibiu—Craiova.
IX. Craiova—București.

Turul ciclist al Franței a fost câștigat de belgianul Sylvère Maes.

Turul Poloniei s'a terminat ieri, învingător fiind Matirella în 49 ore 32 min. 53 sec.

Cele două echipe, sus cea germană, iar jos cea jugoslavă.

vii în urma victoriei obținute, s'au calificat pentru finala inter-zone unde vor încruși rachetele cu Australia.

SUCESUL ROMÂNESC ÎN CADRUL TURNEULUI CLUBULUI BLAU-WEISS DIN BERLIN

Turneul internațional din Berlin a dat o nouă ocazie de remarcare a valorii rachetelor românești unde dintr'un lot select de participanți, cuplul mixt Berescu—Schmidt a cucerit o prețioasă victorie învingând în finală perechea Walter—Redl (Germania) cu 0:6, 7:5, 6:4.

ATLETISM

Punctajul final al matchului atletice Germania—România este de 108 la 55. Concomitent Germania a învins Jugoslavia cu 102 la 61 puncte.

Pentru a ilustra valoarea ridicată a atletismului german, dăm mai jos rezultatele tehnice ale marilor concursuri atletice dela Berlin și Stuttgart disputate concomitent cu cel dela Klagenfurt.

ULTIMA ORĂ

Vameșilor poloni li s'a luat dreptul de control

Inspekțiile „gauleiter”-ului Förster la posturile vamale
Protestul energic al autorităților poloneze

VARȘOVIA, 2. (Rador). Agenția „Pat” transmite: Förster, șeful naționaliștilor din Danzig, a făcut o vizită la postul vamal dela Kalthof. El a întrebat pe vameși dacă întâmpină dificultăți din partea inspectorilor vamali poloni. Förster a plecat apoi la Danzig, ordonând vameșilor să-i semnaleze toate cele ce se vor petrece la acest post de frontieră.

Ca persoană particulară pe teritoriul orașului Liber, Förster nare nici-un drept de a inspecta oficiile vamale sau de a cere să

i-se prezinte rapoarte. In consecință, felul său de a proceda la Kalthof trebuie să fie considerat ca un mijloc de încurajare a funcționarilor dela vămile danzigeze, pentru a pune piedici inspectorilor vamali poloni. Răspunderea pentru eventualele incidente va cădea deci personal asupra lui Förster.

VARȘOVIA, 2. (Rador). In urma notei de protest remisă ieri de Senatul Danzigului, comisarul general polon, cu privire la suspendarea inspekțiilor vamale pentru

firma danzigeza — amada —, Senatul a dat azi instrucțiuni administrației vamale danzigeze, ca pe viitor să considere drept vameși numai persoanele desemnate de Senat. Celelalte persoane nerecunoscute de Senat, vor purta o numire nouă, de — graenzer —, adică frontalleri.

In cercurile polone din Danzig — adăugă Havas — aceasta distineție este considerată drept — absolut arbitrară — și ca neputând fi recunoscută de guvernul polon singurul competent să numească și să dea atribuții funcționarilor săi.

Povestea unui împrumut

Politica externă a Jugoslaviei nu va suferi nici o schimbare

O desmintire cu tălc a oficialității sârbești

Belgrad, 2. — Agenția „Havas” anunță: Ziarele publică o punere la punct privitoare la știrile apărute în presa străină, anume că Jugoslavia ar fi obținut în Anglia un împrumut sub forma unui credit în natură, până la concuren-

ța sumei de 3 sau 4 milioane lire sterline. Aceste știri sunt lipsite de orice temei, precizează ziarele. Cercurile bine informate subliniază că Jugoslavia nu dorește să contracteze credite, fie efective, fie în natură, care ar atrage o

schimbare a politicii sale externe actuale. In afară de aceasta, ea nu poate și nici nu vrea să primească vreun credit în mărfuri al cărui echivalent n'ar fi asigurat printr'un schimb de mărfuri jugoslave.

Negocierile anglo-japoneze în primejdie

Marea Britanie dorește o colaborare cu Statele Unite în problemele din China

Japonia nu admite nici o acțiune îndreptată împotriva ei

Tokio, 2 (Rador). — Negocierile care se duc în momentul de față la Tientsin între Anglia și Japonia, r'au dat încă rezultate pozitive în ce privește chestiunile momentare. La Tokio se expune următorul punct de vedere:

Deoarece dolarul guvernului din Ciunking este interzis în Nordul Chinei, fiind, dimpotrivă, permis în concesiunea dela Tientsin, o restabilire a păcii în Nordul Chinei. Japonezii cer, prin urmare, timp cât va dura această situație.

Pe de altă parte, faptul că dolarul guvernului din Ciunking are curs în concesiunea britanică, face posibil contactul dintre guvernul din Ciunking și partizanii acestuia din concesiune. Insfârșit rezerva de argint care se află în concesiunea britanică, aparține guvernului din Nordul Chinei. Japonezii cer, prin urmare, ca acest argint să fie redat guvernului din Nordul Chinei.

Dimpotrivă Japonia refuză propunerea de a se supune examinarea acestor chestiuni unor experți financiari.

In urma rapoartelor primite dela Londra, cercurile politice japoneze sunt de părere că Anglia dorește să colaboreze în aceste chestiuni cu America și că încearcă să întârzie cât mai mult posibil luarea unei hotărâri, până după ce va fi primit avizul guvernului din Washing-

ton. Japonia refuză însă să admită amestecul de orice fel al unei terțe puteri în afacerile sale. In cercurile politice japoneze se socoate că întreaga con-

ferință va fi pusă în primejdie, dacă Anglia va continua politica de colaborare anglo-americană îndreptată contra Japoniei.

Important Consiliu de miniștri la Tokio

Tokio, 2 (Rador). — Azi dimineață s'a ținut un consiliu de miniștri. D. Arita a făcut o expunere asupra împrejurărilor cari au determinat Statele Unite să denunțe tratatul de comerț și navigație din 1911.

Inainte de consiliu, Kido, ministrul internelor, a avut o consfătuire cu primul ministru Hirenuma, discutând măsurile

ce urmează să fie luate pentru menținerea ordinii și păcii în Japona, în urma agitațiilor antibritanice din ultima vreme.

După amiazi baronul Hiranuma s'a dus la reședința de vară a Impăratului, pe care l-a informat de ultimele evoluții ale situației interne și externe.

Vacanta ministrilor Angliei

Londra, 2. — In alți ani numeroși miniștri britanici aveau obiceiul de a petrece o parte din vacanța parlamentară în străinătate. Anul acesta toți miniștrii vor rămâne fie în Scoția cu excepția d-ni Elliot, ministrul hîgienei, care va sta vre-o 15 zile la Antibes. Rămân în apropiere de Londra, membrii cabinetului și vor putea fi chemați la nevoie, în cel mai scurt timp, în capitală. Un evon afirmă că parlamentul va fi convocat

din nou la 3 Octomvrie.

Londra, 2 (Rador). — Înca două bombe au făcut explozii aproape de Liverpool nu se inregistreaza nicio victima, dar pagubele sunt considerabile.

Roma, 2 (Rador). — După ultimul recerșământ, populația Libiei este de 900.804, dintre cari 104.660 italieni, restul libieni la Adis-Abeba sunt în prezent 31.700 italieni.

Ziarist francez despre „Dobrogea românească”

Paris, 2. (Rador). Ziarul „Le Matin” publică în numărul de ieri articolul trimisului său André Rabache, cu privire la „Dobrogea românească”.

Dirigitorii din București — scrie „Le Matin” — refuză pur și simplu să admită că ar exista vreo problemă de orice fel în teritoriul Dobrogei. Autorul arată că Dobrogea minoritatea bulgară este cea mai slabă numericeste. Nicăieri Bulgariei nu poate arăta o majoritate absolută.

Chestiunea Dobrogei nu poate fi o problemă serioasă în domeniul etnic. Se poate ca acest teritoriu să fie socotit de fi los la Sofia, pentru motive de apărare națională sau pentru motive de revanșă, dar Românii se simt îndreptățiți să reziste la toate puterile lor morale și materiale, un campanii revizioniste sprijinită de cei ce au interes să turbure pacea în Europa orientală.

„Războiul economic împotriva Reichului”

Varșovia, 2. — DNR anunță „Kurje Polski” cere să se ducă un război economic contra Reichului. Diferitele state trebuie să denunțe tratatele comerciale cu Germania și să rupă toate legăturile economice cu „inamicul.”

Campania antibritanică în China continuă

Shanghai, 2 (Rador). — O telegramă primită din Peking anunță că toți Chinezii din serviciul firmelor britanice au primit o circulară din partea comitetului antibritanic, prin care le cere să părăsească slujbele lor. Unii dintre acești funcționari chinezi au fost chemați la poliție unde li s'a dat același avertisment.

Manevrele armatei italiene au început

Milano, 2 (Rador). — Marile manevre terestre ale armatei italiene, în regiunea fluviului Po, au început luni seara. La cartierul general, instalat la Milano au sosit generalul Pariani, subsecretar de stat la ministerul de război, generalul Bastico, directorul manevrelor, mulți mareșali ai Italiei și peste o sută de ziaristi italieni și străini.

La manevre vor asista misiunile militare ale Germaniei, Spaniei și Ungariei.

CHESTIUNEA LLANO A FOST TRANȘATĂ

Burgos, 2. — Serreno Suner, ministru de interne a declarat corespondentului agenției Reuter că chestiunea Quiapo de Llano a fost rezolvată fără dificultăți.

PLECAREA MISIUNILOR LA MOSCOVA

Paris, 2 (Rador). — Misiunea britanică va sosi la Paris Miercuri. Ea va lua contact cu misiunea franceză, Jol și Vineri. Cele două misiuni vor pleca împreună la Moscova.